

Statens vegvesen

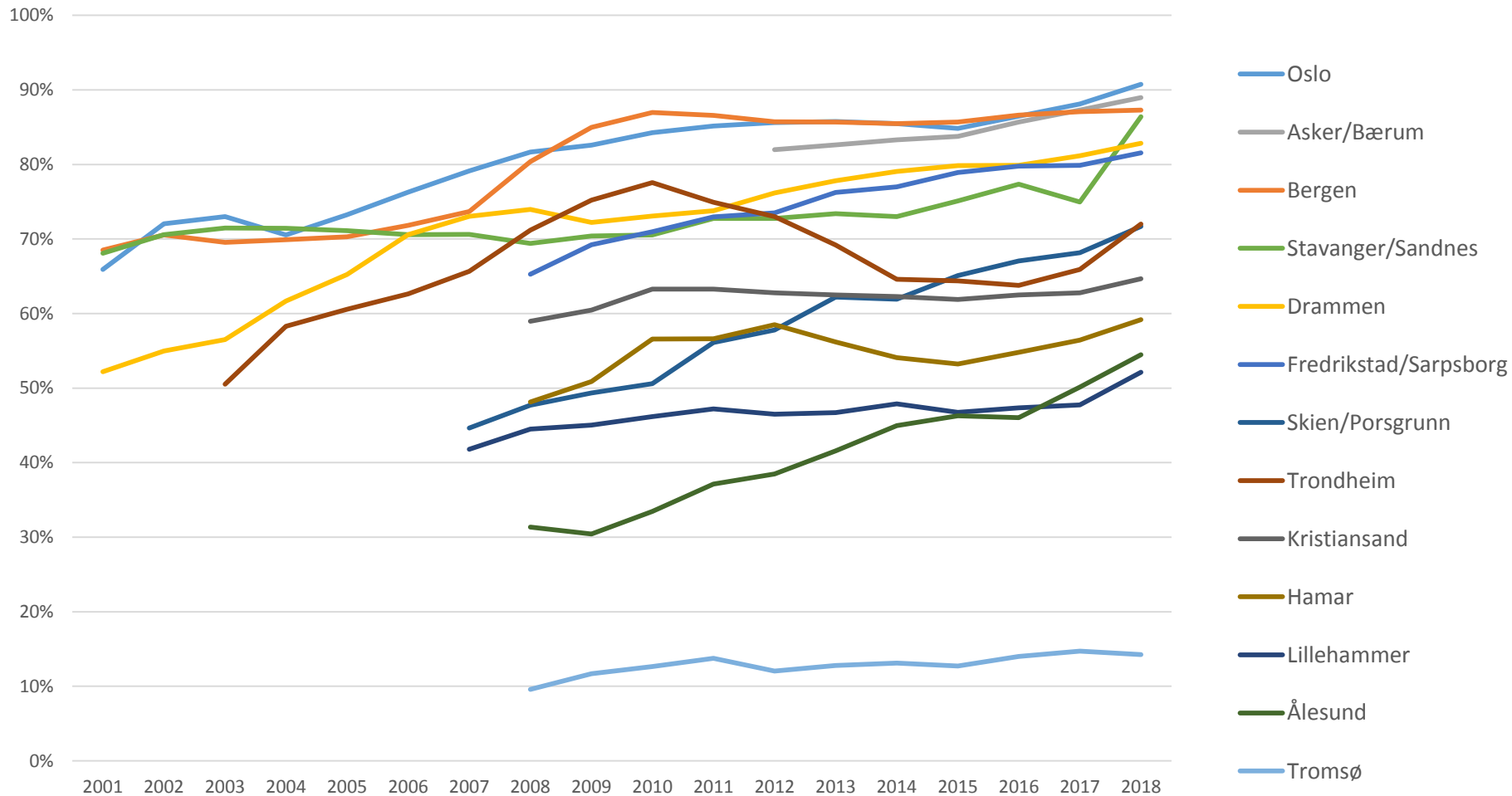

Piggdekkgebyret funker bra, men kan likevel forbedres

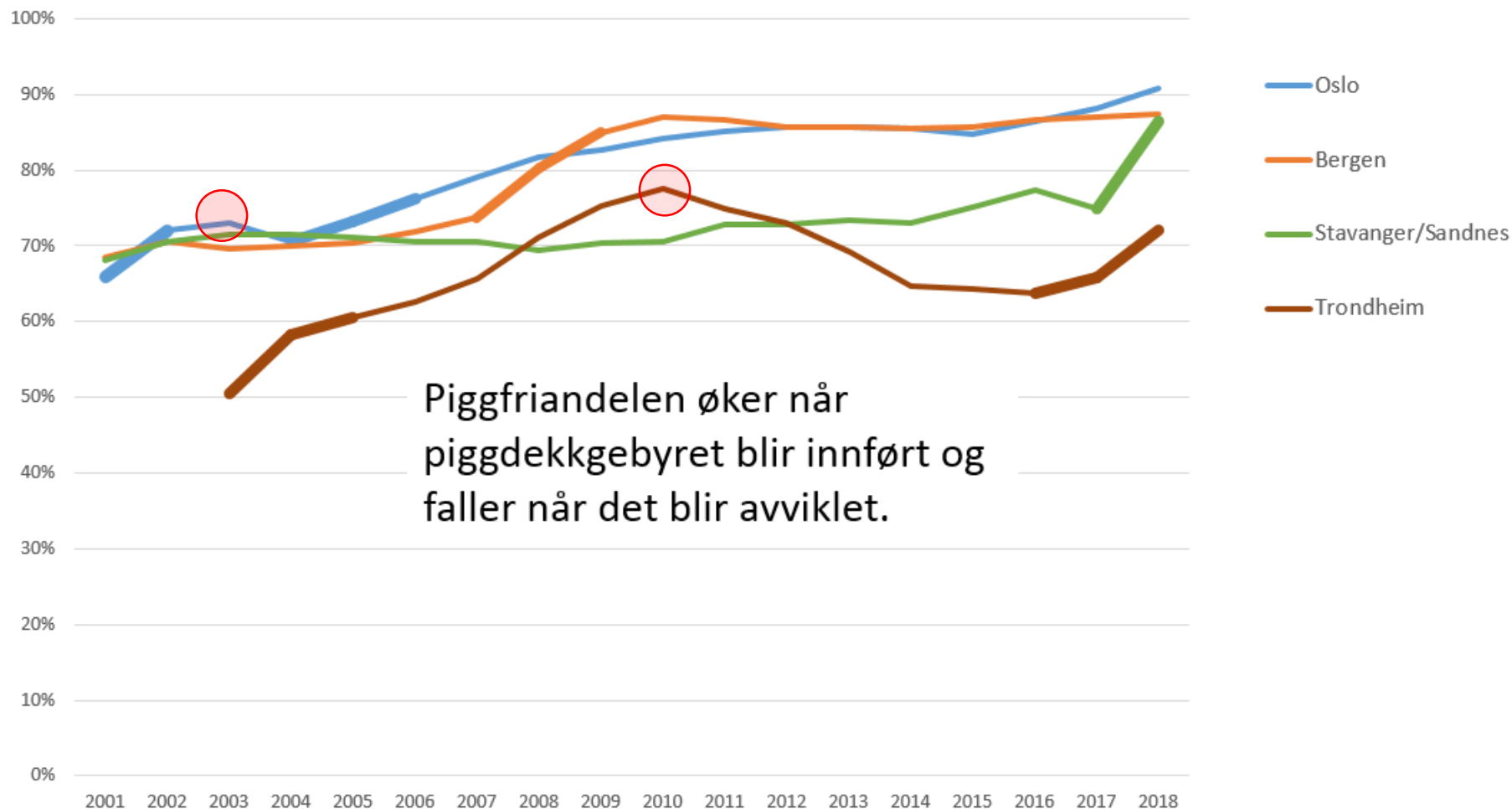
Pål Rosland, Statens vegvesen

Bedre byluft forum, 17. april 2018

Piggfriandel

Piggfriandel

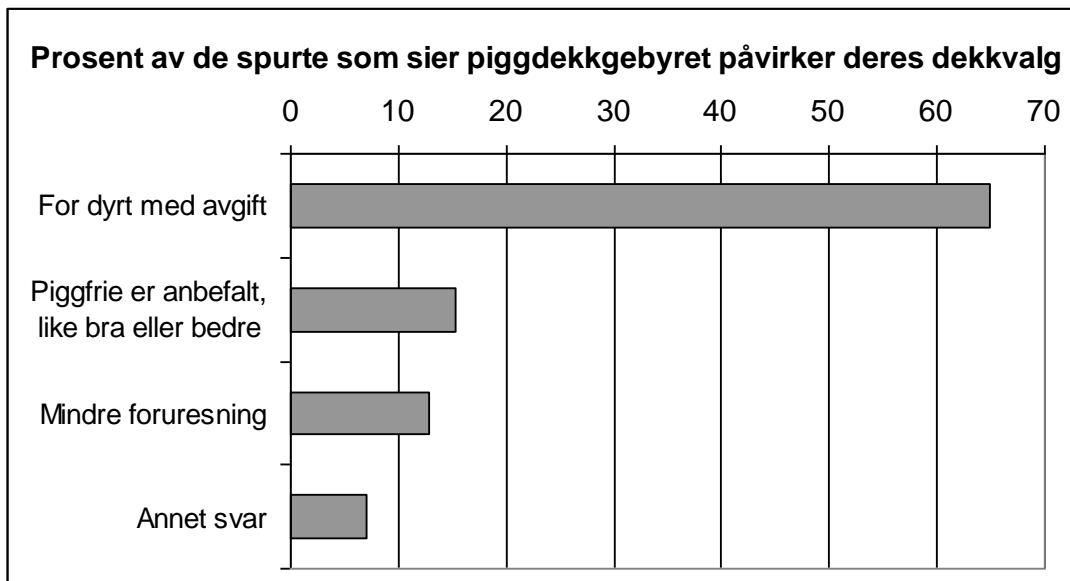

Statens vegvesen

Trafikantene vektlegger gebyrprisen

Hva folk i Trondheim svarte

Kilde: Trondheim kommune

Statens vegvesen

Trafikantene vektlegger gebyrprisen

Tre grupper

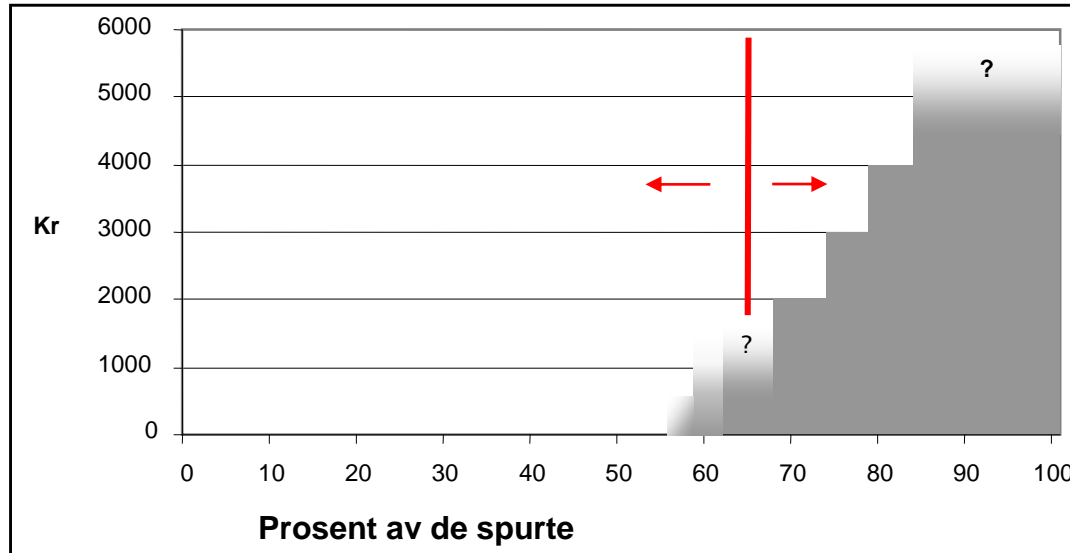

Statens vegvesen

Trafikantene vektlegger gebyrprisen

Betalingsvillighet

De som sverger til
piggdekk har høy
betalingsvillighet.

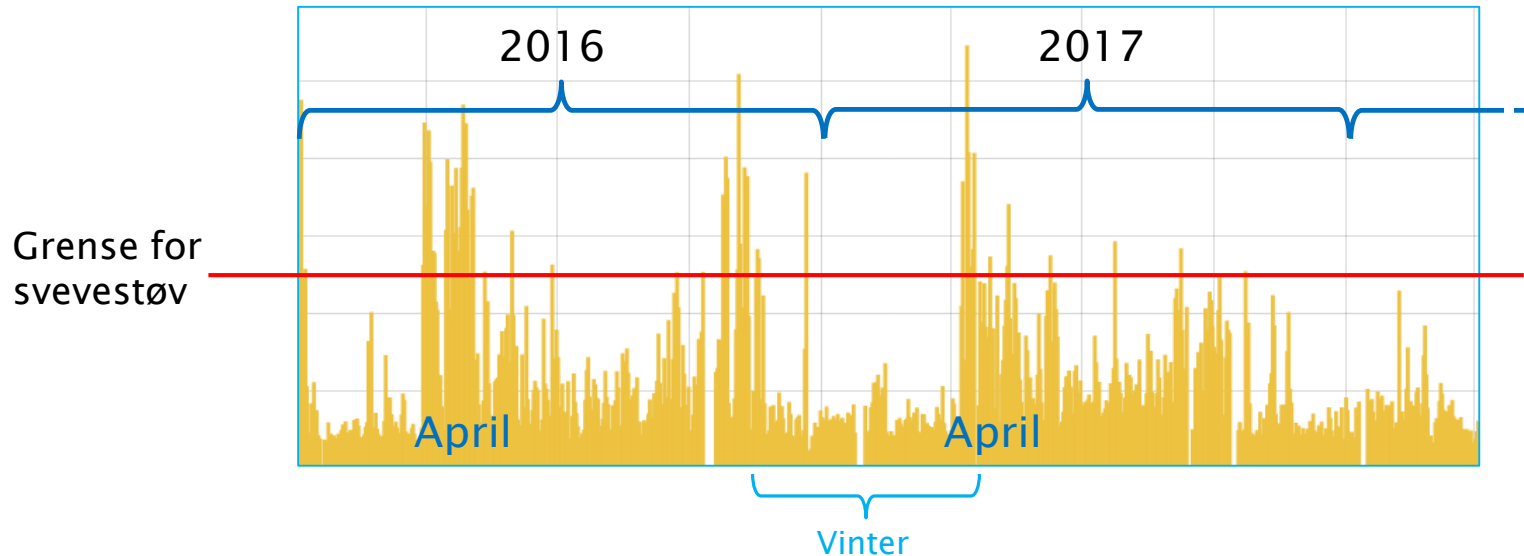
Kilde: Trondheim kommune

Statens vegvesen

Tromsø bryter EUs luftdirektiv

Svevestøv om våren er problemet – ikke om vinteren

Statens vegvesen

Piggdekk lager veistøv

VTI-målinger (Ringbaneforsøk i Sverige)

Piggdekk lager 50
ganger mer støv enn
andre dekk og andelen
svevestøv er høyere

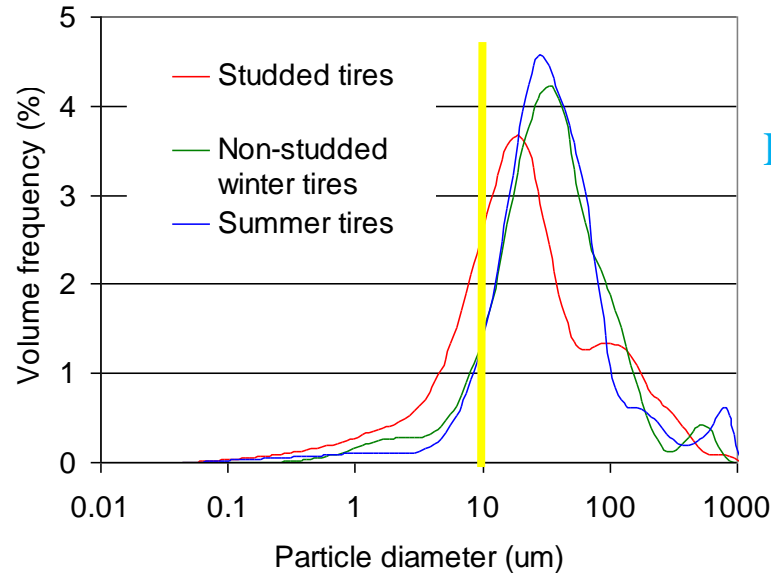

Piggdekk lager veistøv

Piggdekkstøv har høyere andel svevestøv

Frekvensfordeling

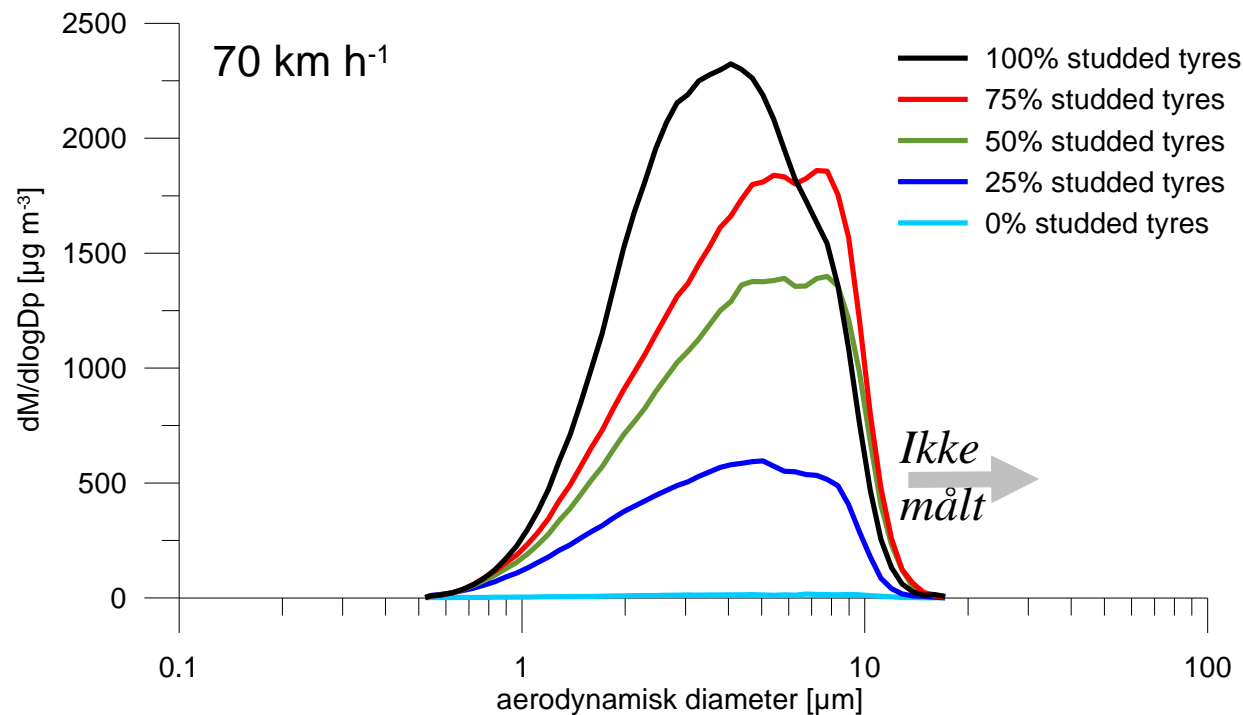
1000 μm = 1 mm

Statens vegvesen

Høy piggdekkandel øker støvproduksjonen

VTI-målinger

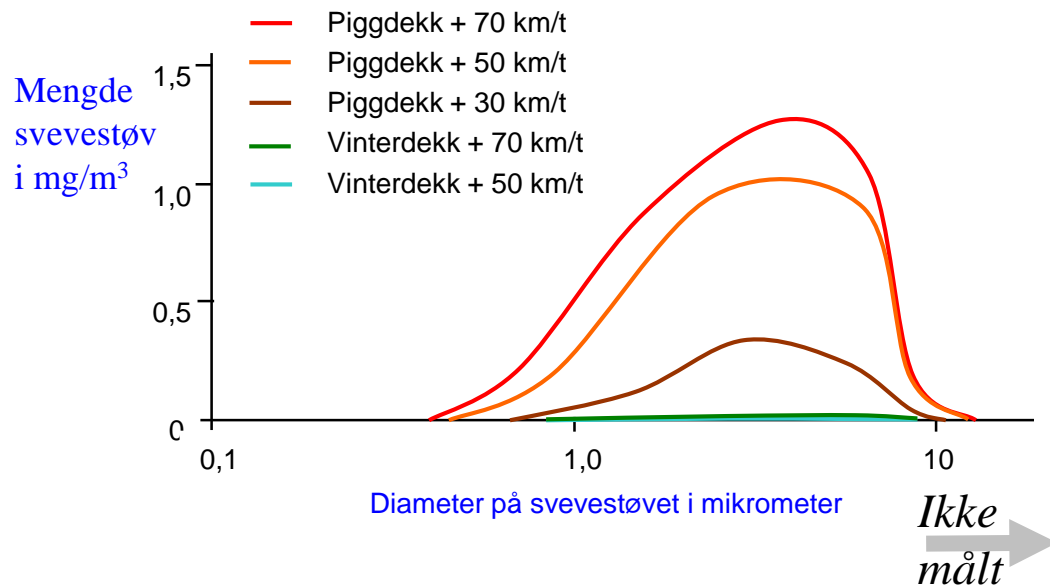
Kilde: VTI (Sverige)

Statens vegvesen

Høy fart øker støvproduksjonen

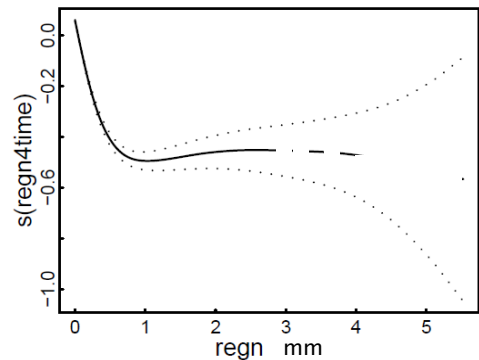
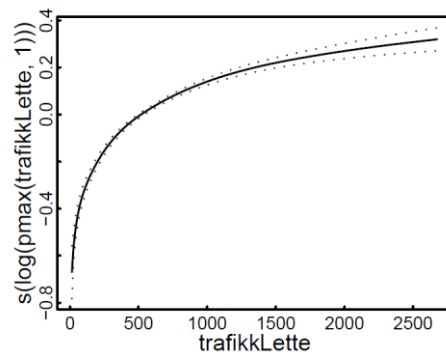
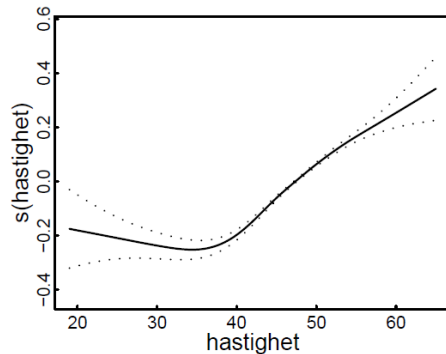
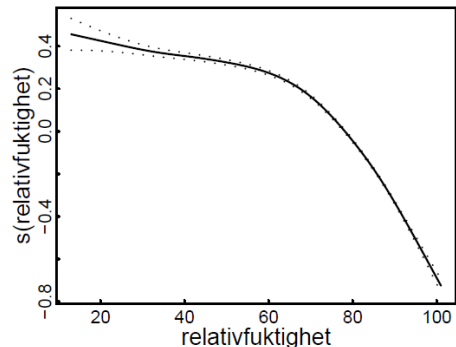
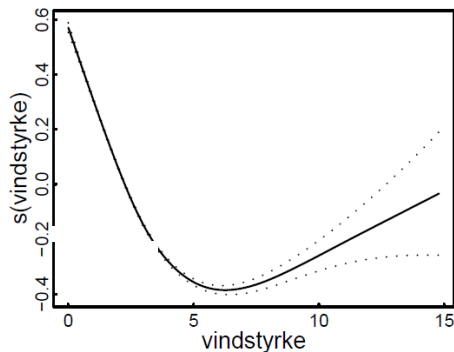
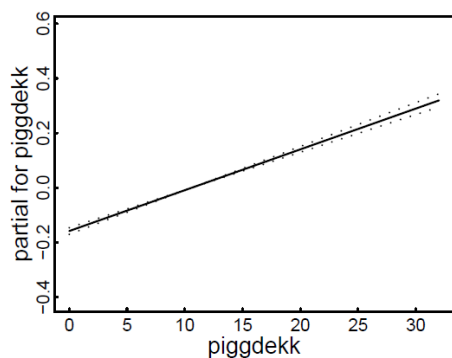
VTI-målinger

Mengde svevestøv med diameter mindre enn $10\text{ }\mu\text{m}$ som genereres av piggdekk og vinterdekk i laboratorietest ved 30, 50 og 70 km/time.

Effekt av piggdekk i Kirkeveien i Oslo

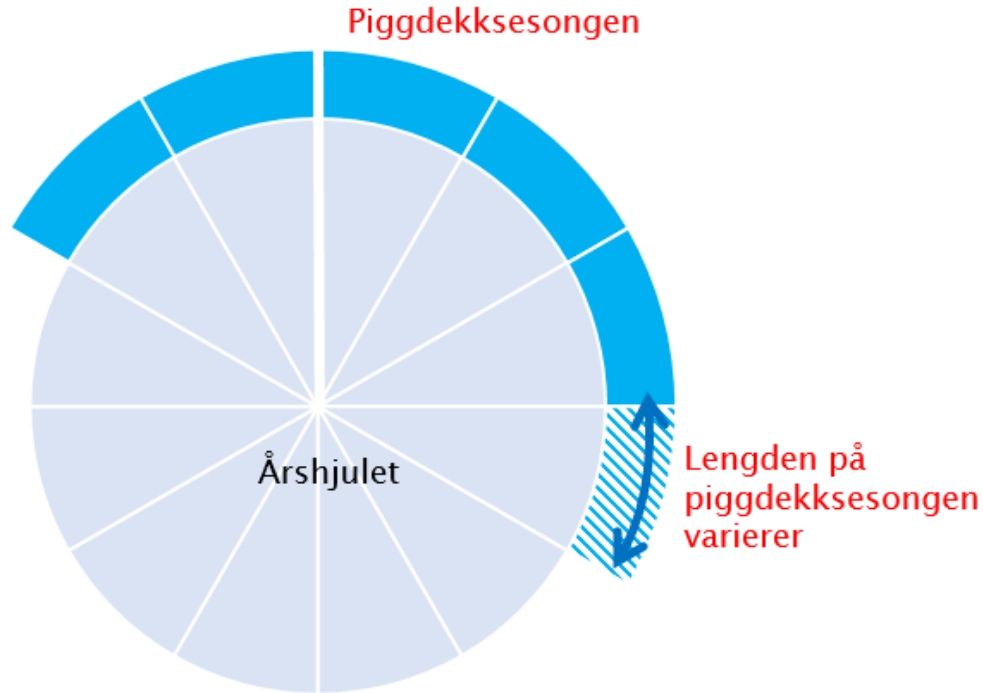
Statistiske analyser av 70 000 timer målinger

Sjåførens plikter

Statens vegvesen

Sjåføren plikter å sørge for å ha tilstrekkelig veggrep uavhengig av piggdekkseasonen.

I piggdekkseasonen kan sjåføren bruke piggdekk.

Utenfor piggdekkseasonen er det bare lov å kjøre med piggdekk når føret tilsier det.

Politi / regionvegkontor kan ilegge 1000 kr i gebyr.

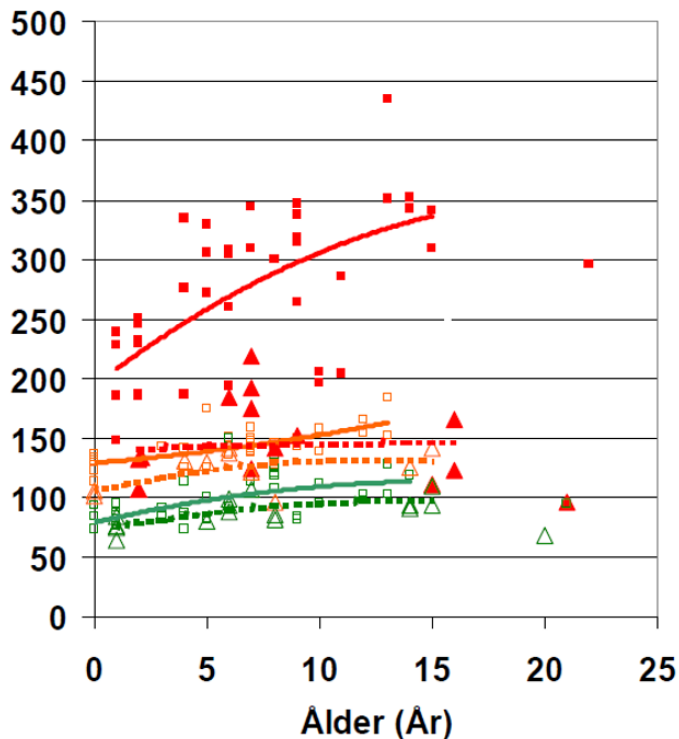

Statens vegvesen

Piggdekk, piggfri og friksjon

Bremselengde og alder v/ 70 km/t og ABS

Meter

- Odubbade vinterdäck våt is
- Odubbade vinterdäck slät is
- Odubbade däck skrovlig is
- ▲ Dubbutstick 0,9 och större våt is
- △ Dubbutstick 0,9 och större slät is
- △ Dubbutstick 0,9 och större skrovlig is

Piggfrifordeling

Ønskelig variasjon

Noe piggdekk er ønskelig for å rubbe veibanen slik at piggfri dekk får bedre feste

Statens vegvesen

Meget høy piggfriandel* der det er

- Mye trafikk, vanligvis mildt og bar vinterveg

Høy piggfriandel der det er

- Mye trafikk, vanligvis mildt, men vekslende føre

Kanskje moderat høy piggfriandel der det er

- Ganske mye trafikk, men vekslende føre

Kanskje moderat piggfriandel der det er

- Snørik vinter og vekslende føre

Statens vegvesen

Miljøsonepolitikk

Norsk soneregulering – piggdekk

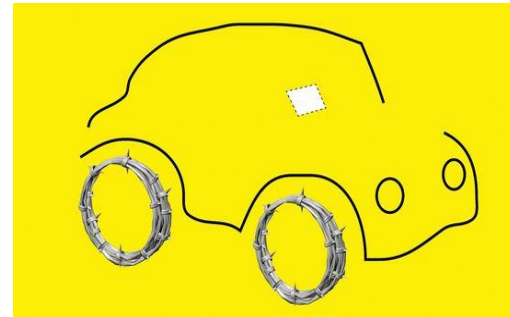
4 piggdekksoner med gebyr

Vegtrafikkloven § 13: En kommune kan innføre gebyr for bruk av piggdekk i nærmere fastsatt område etter samtykke.

Sentral forskrift om piggdekkgebyr

Forslag til endringer sendes ut denne sommeren

Stortinget har et anmodningsvedtak om gi kommunen ansvaret for prisnivået

Bergen
Oslo
Stavanger
Trondheim

Sentral forskrift om piggdekkgebyr

Hva regulerer forskriften

- Gjelder alle biler som bruker piggdekk med noen unntak
- Innføring krever samtykke
- Beskriver betalingssystem og gebyrpriser
- Beskriver kontroll og håndheving
- Beskriver klagebehandling

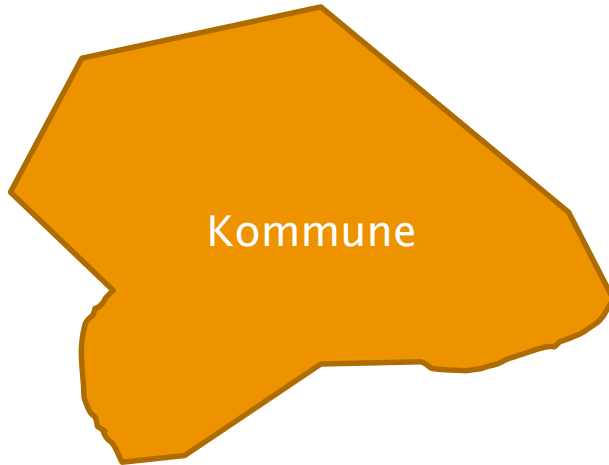
Kommunen innfører
ordningen ved lokal forskrift

Statens vegvesen

Piggdekkgebyrsone

Kommunen bestemmer sonestørrelsen

Kommunen må dokumentere:

- at innføring av piggdekkgebyrsone er relevant i forhold til å imøtegå et lokalt forurensingsproblem
- at forutsetningene ligger til rette for en vellykket gjennomføring
- Hvem som blir berørt

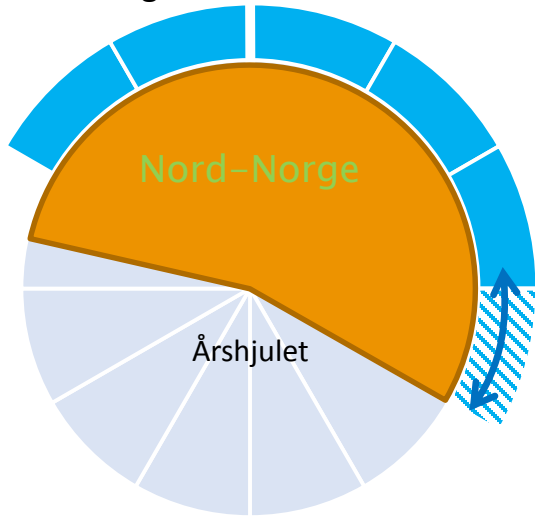

Statens vegvesen

Piggdekkgebyrsone

Dagens gebyrlengde er bestemt av piggdekkseasonen

Piggdekkseasonen

Betaling før kjøring i gebyrsone:

- Betalt for *sesong* gjelder hele piggdekkseasonen
- Betalt for *måned* gjelder kalendermåneden
- Betalt for *dag* gjelder 24 timer

Statens vegvesen

Piggdekkgebyrsone

Dagens gebyrpris skal påvirke hva folk velger

De som vil
kjøre
piggfritt

De som er
uten
preferanser

De som vil
kjøre med
piggdekk

Når trafikantene skal kjøpe nye vinterdekk må de vekte miljø, trafikksikkerhet og framkommelighet opp mot hver andre

MILJØ
1400 kr

TRAFIKK-
SIKKERHET

FRAM-
KOMMELIGHET

Dagens pris bidrar til å skape den variasjonen i piggfriandel vi ser i landet.

- Vi veker miljø med 1400 kr i gebyr
- Vi støtter opp under trafikantenes ansvar
- Piggfriandelen speiler den enkeltes behov og det lokale føret

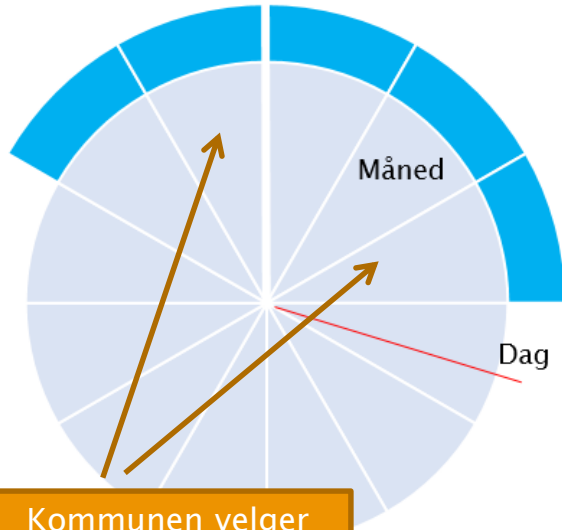
Statens vegvesen

Piggdekkgebyrsone

Bør kommunen bestemme gebyrlengden?

Sesong = 1. nov – 31. mars

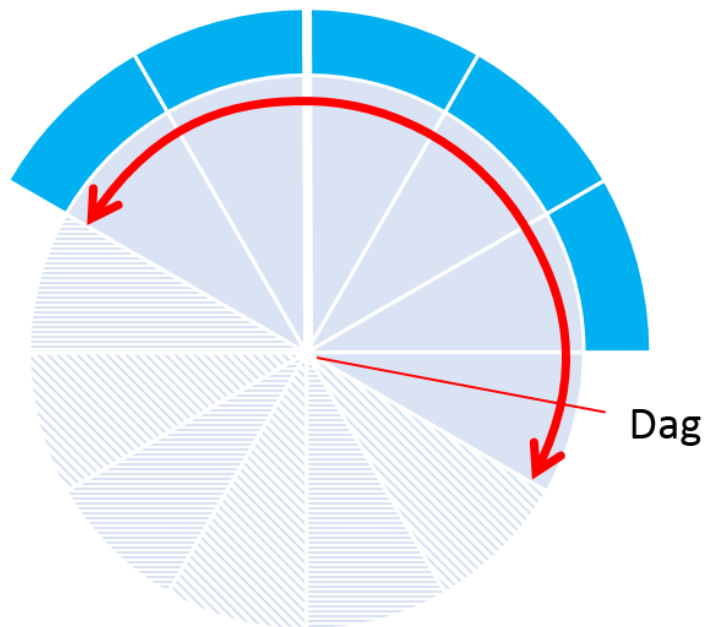
Kommunen velger kalendermånedene

Utredningsplikten -

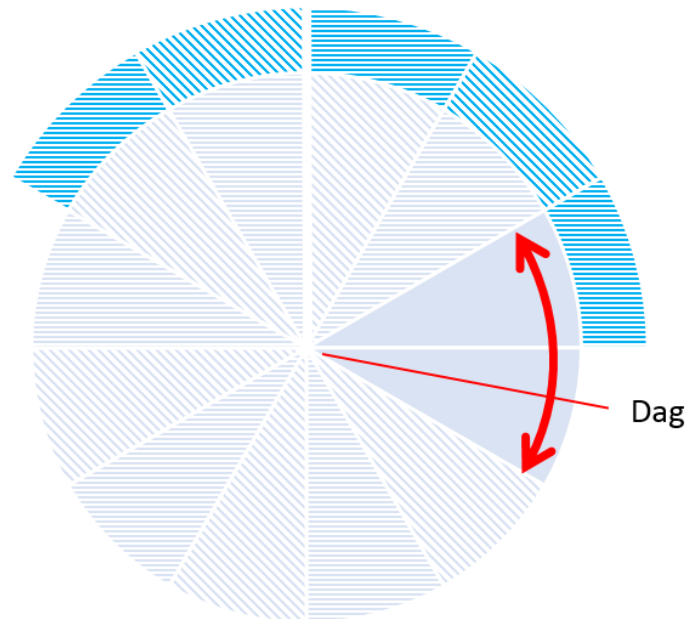
Hva kommunen skal dokumentere:

- Er gebyrsonen og gebyrperioden relevant i forhold til å imøtegå et lokalt forurensingsproblem?
- Hvem blir berørt og hvordan?
- Ligger forutsetningene til rette for en vellykket gjennomføring?

Eksempel 1

Eksempel 2

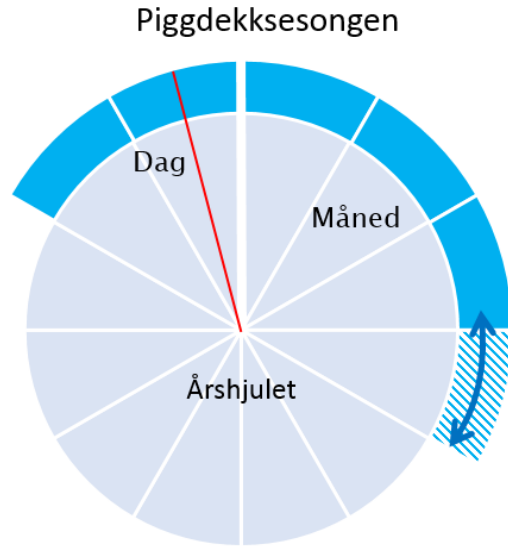

Statens vegvesen

Piggdekkgebyrsone

Bør kommunen bestemme gebyrprisene?

Når byene får ulike priser

- Betalt gebyr er gyldig i annen gebyrsone
  - Trafikantene betaler til den byen med lavest pris
- Betalt gebyr er **ikke** gyldig i annen gebyrsone
  - Trafikantene som kjører i flere soner betaler dobbelt eller mer
- **Utredningsplikten avkrever kommunens begrunnelse for å sette aktuell pris**
  - Er prisen relevant i forhold til problemet og hvorfor, hva er de positive og negative virkningene av tiltaket f.eks. mindre støv og dårligere TS, og hvem blir berørt?
  - Er prisene begrunnet i *skadekostnadene* eller i et mål om en bestemt piggfriandel?

Flere kommuner med gebyrsoner

Bør flere kommuner innføre piggdekkgebyr?

- Bruk av piggdekk er viktigste årsak til veistøv og veislitasje
- Veistøv er et helseproblem
- Bruk av piggdekk i tett befolkede områder er et særlig problem
- Kommunene har behov for flere virkemidler for å ha kontroll

Dagens ordning bør trolig være mer fleksibel skal flere kommuner ta ordningen i bruk.

Flere kommuner med gebyrsoner

En mer enkel og fleksibel piggdekkgebyrordning

- Bør Vegdirektoratet, ikke Samferdselsdepartementet gi:
  - samtykke til å innføre ordningen
  - pålegg i særlige tilfeller om å gjennomføre ordningen
- Kan kommunen bestemme:
  - størrelsen på gebyrsonen
  - hvilke kalendermåneder gebyrsonen skal gjelde
- Ikke gjøre det for vanskelig for kommunen og utløse utredningsplikten
  - Blir det for krevende for kommuner og trafikanter med ulike priser?
- Forbedre kontrollsystemet
- Utarbeide en nasjonal veileder

Statens vegvesen

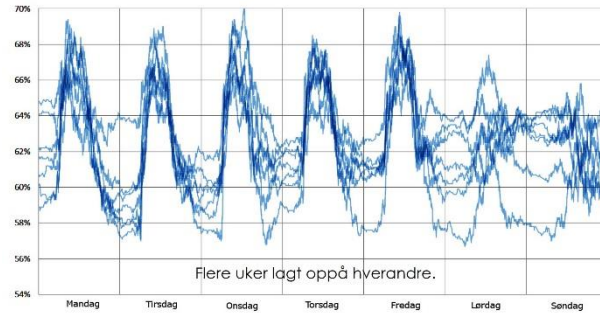
Bedre kontroll i gebyrsonene

Digitalisere kontrollarbeidet – for mange jukser i dag

Betydelige gevinster

- Effektivisering
- Høyere oppdagelsesrisiko
- Presise måledata

↳ Krever en større utredning

ANPR

Spørsmål?

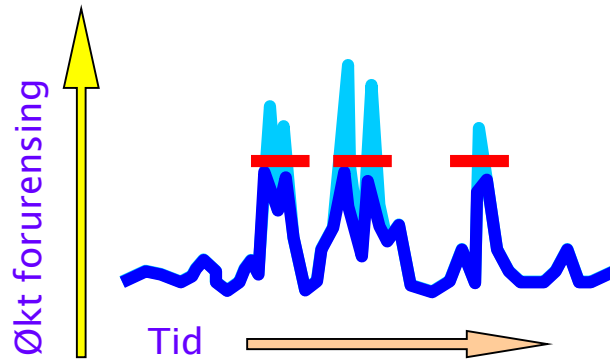

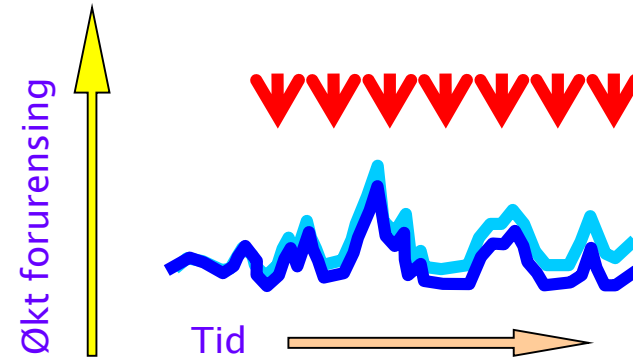
Statens vegvesen

Tiltak og virkemidler

Strakstiltak og permanent tiltak

Strakstiltak

Permanent tiltak

Statens vegvesen

Piggdekk og friksjon

Falsk trygghet med piggdekk

Har du piggdekk, nyere bil eller kjører på saltet vei, har du ofte høyere hastighet og kortere luker til bilen foran enn de som ikke føler seg tryggere.

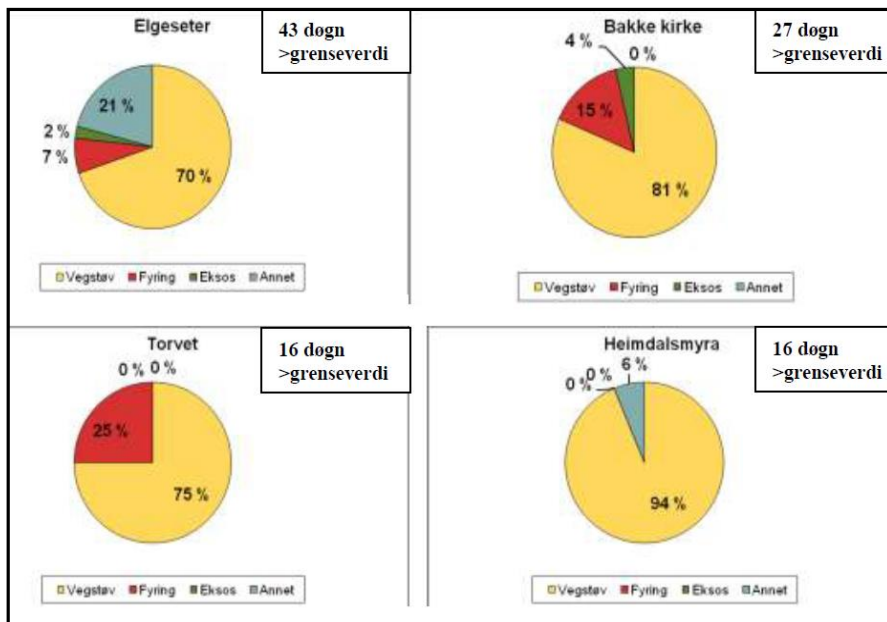
Å føle seg for trygg på veien er ikke bra med hensyn til trafikksikkerhet.

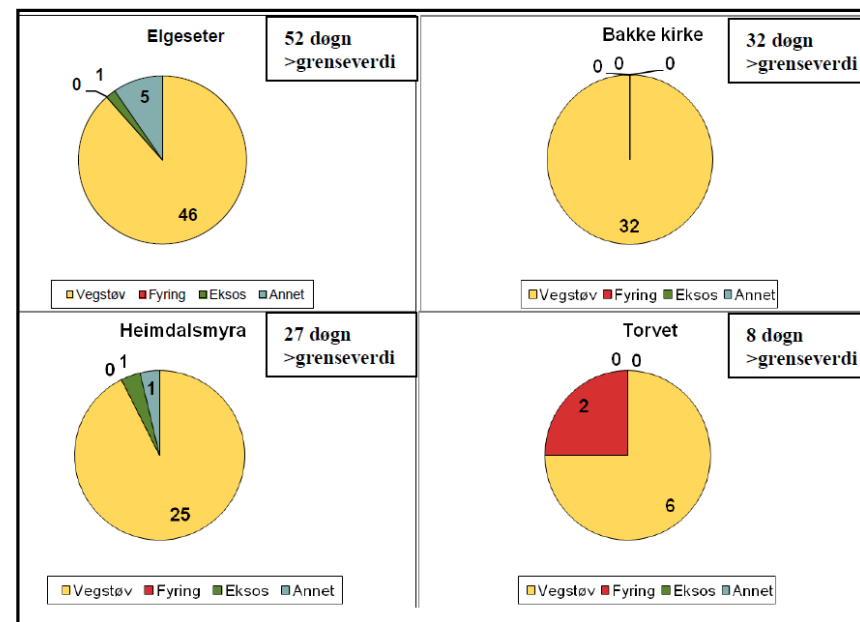
Statens vegvesen

PM₁₀ kilder i Trondheim 2010 og 2011

Overskrideselene skyldes veistøv

2010

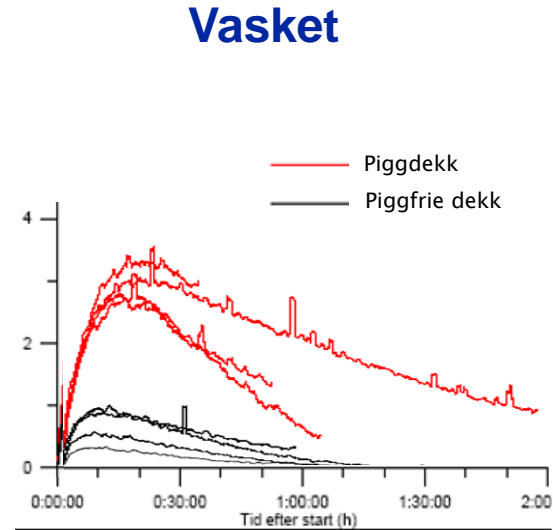
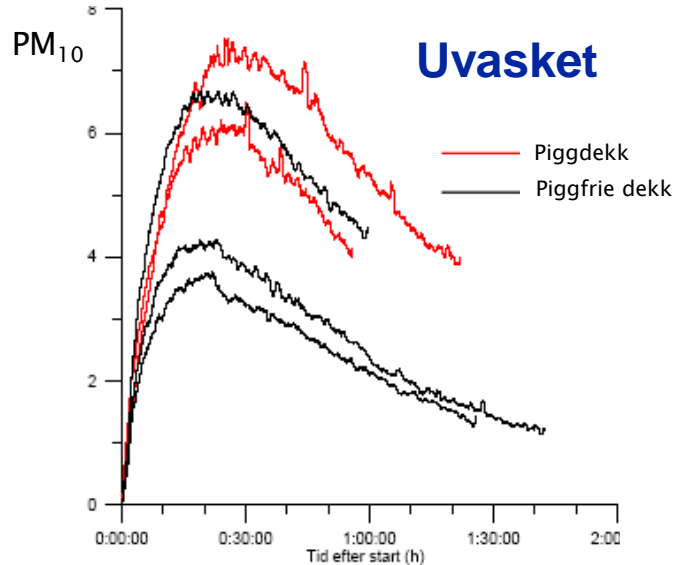
2011

Statens vegvesen

Piggdekk forsterker effekten av støvete sand Vasket / uvasket strøsand

15 km/t

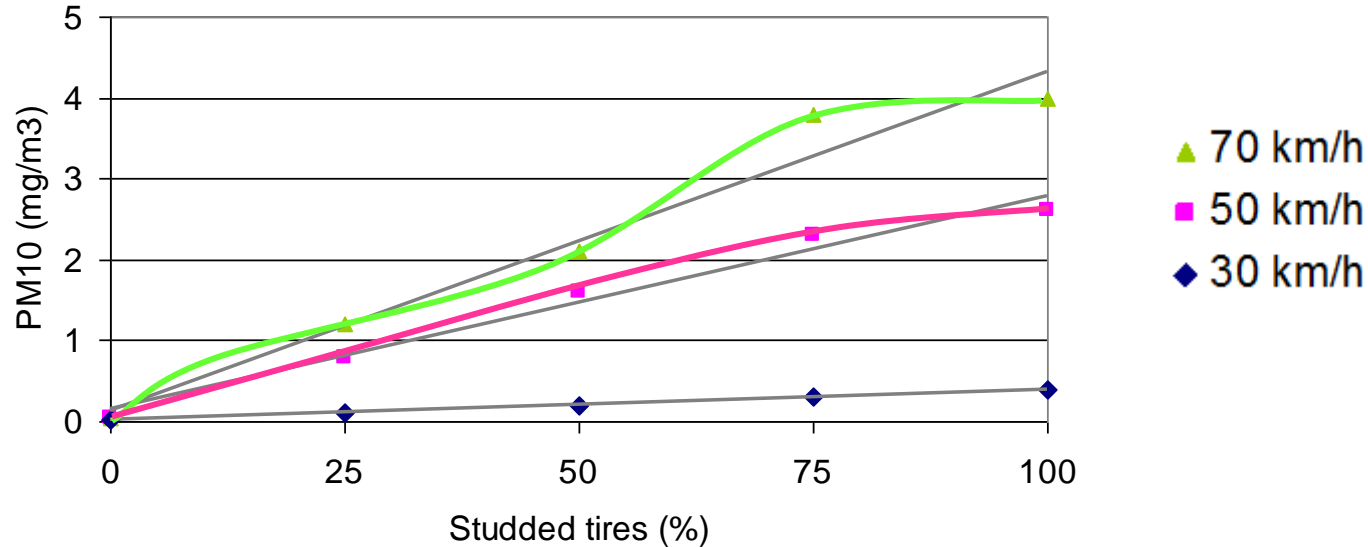

Statens vegvesen

Piggdekkandelen betyr like mye i alle hastigheter

VTI-målinger

Statens vegvesen